

Streszczenie

Celem niniejszej dysertacji jest analiza akademickiej powieści kryminalnej uwypuklająca jej postmodernistyczną hybrydyczność, w której metafikcyjność klasycznego kryminału przeplata się z intertekstualnością powieści akademickiej (uniwersyteckiej) na płaszczyźnie tekstowej, gatunkowej i kulturowej. Podwójna klasyfikacja akademickiej powieści kryminalnej bądź to jako podgatunku powieści detektywistycznej, bądź jako powieści uniwersyteckiej stanowi punkt wyjścia dla rozważań dotyczących wyznaczników gatunkowych powieści, w których intryga kryminalna rozgrywa się w środowisku akademickim, a wszystkie postaci typowe dla kryminału, łącznie z detektywem amatorem, są naukowcami posiadającymi różne stopnie w uniwersyteckiej hierarchii.

Wszyscy autorzy analizowanych w dysertacji powieści są naukowcami, którzy wplatają zagadnienia ze swojej dziedziny naukowej w konwencję gatunkową powieści kryminalnej. Konwencja ta z jednej strony projektuje określone oczekiwania dotyczące spełnienia wymogów kryminału, z drugiej zaś blokuje wszelkie „podejrzenia” dotyczące edukacyjnych wartości tekstu (z wyjątkiem nieodzownej kary za popełnione zbrodnie). Główni bohaterowie akademickich powieści kryminalnych to również naukowcy, z zacięciem do rozwiązywania zagadek kryminalnych, wykorzystujący w śledztwie wiedzę ze swojej dziedziny, analogicznej do dziedziny autora. Umiejętność prowadzenia badań naukowych, analizy i syntezy, a także dobra znajomość środowiska uczelnianego, w którym popełniono zbrodnię, czyni z takich bohaterów-profesorów doskonałych detektywów amatorów. Bez ich zdolności interpretacji i logicznego wnioskowania, profesjonalne śledztwo prowadzone przez jednostki policji kryminalnej byłoby skazane na niepowodzenie.

Dysertacja składa się ze wstępu, trzech rozdziałów teoretyczno-analitycznych, w których akademicka powieść kryminalna jest badana kolejno z perspektywy powieści detektywistycznej, powieści akademickiej, oraz jako szczególna (popularna) forma materiału uzupełniającego podręczniki akademickie z różnych dziedzin. W podsumowaniu pracy akademicka powieść detektywistyczna zostaje uznana za istotny podgatunek powieści akademickiej, którego celem jest nie tylko prezentacja i krytyczna analiza aspektów życia (na) uczelni, lecz także sprowokowanie czytelnika do przemyśleń dotyczących konkretnych aspektów z różnych dziedzin wiedzy i nauki.

Elżbieta Perkowska-Gawlik